

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА КУМЫКСКОМ ЯЗЫКЕ

БУСУРМАНЛАНЫ РУГЪАНИ-ЯРЫКЪЛАНДЫРЫВ ГАЗЕТИ

№ 3 (104) Айда бир керен чыгъарыла / март 2008 г. / раби-уль-авваль 1429 г. Багъасы 15 манат

Редакторну колонкасы

Аявлу бизин охувчуларыбыз, къардашлар ва къызардашлар! Биз кеп сюеген Мугъаммат Пайхаммарыбыз ﷺ тувгъан раби-уль-авваль ай етип гелген булан редакцияны атындан сизин гъакъ юректен къутлайман. Охугъан мавлет-леригизни, оьлешген садагъаларыгызны, этген яхшы мурадлар тутуп, ислам дин, жамият учун чалышма бизге Аллагъ насип этсин. Йылдан йыл иманыбыз къатты болуп чыкъма Къудратлы Аллагъ бизге узакъ оьмюр берсин.

Бу йыл мавлет ай март айгъа къаршы геле ва бир-бир ишлерден, бусурман гишиге этмеге тюшмейген, ялгъан байрамлардан сакъланып болмагъаныбызгъа ошай. Март айны 8-нде къатынланы байрамы деп къутлавлар этип турмагъа тарыкъмыды дагъы? Оьз заманында юрегинде иманы ёкълар байрам деп чыгъаргъан сонг, биз де шоланы артындан юрюмеге герекбизми? Ялгъан байрамны къютюп, Аллагъдан къоркъмайбызмы? Бу мердешни къоймагъа заманчы болгъан эди. Сонг март айны 21-нде язбаш гелди деп, Навруз байрамны къаршылайгъанлар да аз тююл. Нечесе керенлер айтылгъан, дагъы да айтайыкъ бу байрамны бусурман байрамлар булан бир аралыгъы да ёкъ, шо бут переслер (язычниклер) къутлайгъан байрам, къышны да, язбашны да айырагъан гюн (день весеннего равноденствия). Имансызланы, бут переслени байрамларын биз неге юрюмеге герекбиз? Аллагъ белгилеген бизин уллу эки байрамыбыз бар – Къурбан-байрам ва Ораза байрам. Дагъысы ёкъ. Башгъалар бизин байрамларыбызны гьюрметлейми, къабул этеми? Этмей, этсе де, биз Аллагъ яратмагъан байрамланы, Ондан къоркъуп, ареде къоймагъа герекбиз.

Ата-бабаларыбыз эте болгъан деп, рази болуп къалмай, ислам динге къаршы гелеген ишлерден сакъланайыкъ. Яшавубуз, динибиз адам аралыкълар, ибадат, шоланы арасында байрамланы гъакъында да ислам динде ачыкъ кюйде айтыла. Охусакъ, сора-сакъ, билме къарасакъ мунда англашылмайгъан зат ёкъ. Бирче бироз буса да билимге иштагълы болайыкълар. Охувчуларыбыз, бизге де сорагъыз, оьзюгюз билегенигизни де айтыгъыз, шо билимлени яйып, динибизни оьр этмеге къарап, Яратгъаныбызны разилигин къазанайыкълар.



Аявлу къардашлар ва къызардашлар!

Мугъаммат Пайхаммар ﷺ тувгъан рагъмулу раби-уль-авваль ай етип гелди. Сыйлы Къуръан аятда айтылагъан кюйде, Пайхаммарны ﷺ Аллагъ дюнъялар учун рагъму гысапда йиберген, шо саялы Яратгъаныбыз бизин де шо ёлгъа тюшондюргенине сююнмейли болмайбыз. Пайхаммар ﷺ булай айтгъан: «Къыяматгюн гъар ким

Муфтини чакъырыву

кимни сюе болгъан буса, шону къырийында болажакъ».

Мугъаммат Пайхаммарны ﷺ тувуу – бары халкъ учун яхшы хабар ва уллу ниьмат, шо саялы Яратгъаныбызгъа биз герекли кюйде разилигибизни де билдирип болмасбыз. Бу ай Яратгъаныбызгъа макътавлар этип, Ол Мугъаммат Пайхаммаргъа ﷺ бакъгъан борчланы кютеме Аллагъ насип этсин.

Бу айны узагъында бары да алимлеге, имамлагъа информация къуралланы кемеги де булан Пайхаммарыбызны ﷺ, ону яшавуну гъакъында болгъан чакъы кеп хабар яймагъа тийишли. Хутбаланы, ваъзаланы охуйгъанда Аллагъны элчисин ﷺ сюювге багъышлангъан, ону сюннетине гере юрюмеге тийишлилерин биринчи ерге салма тарыкъ. Гъар бусурман адам алимлени китапларын къоллап, Пайхаммарны ﷺ яшавуну гъакъында болгъан чакъы кеп оьзю де билмеге къасткъылма герек, шо

гъакъда агълюсьоне де етишдирме тарыкъ. Билимбиз, сав дюнъядагъы адамлар учун уьлгю болгъан, Пайхаммарыбызгъа ﷺ бакъгъан сююв артсын учун багъышланма тарыкъ.

Аявлу бусурманлар! Биз кеп сюеген Мугъаммат Пайхаммаргъа ﷺ бизден бир зат да тарыкъ тююл. Амма бизге барыбызгъа да ону насигъаты, тез ёлну гёрсетив, ахыратда ону шапааты бек гъажатлы.

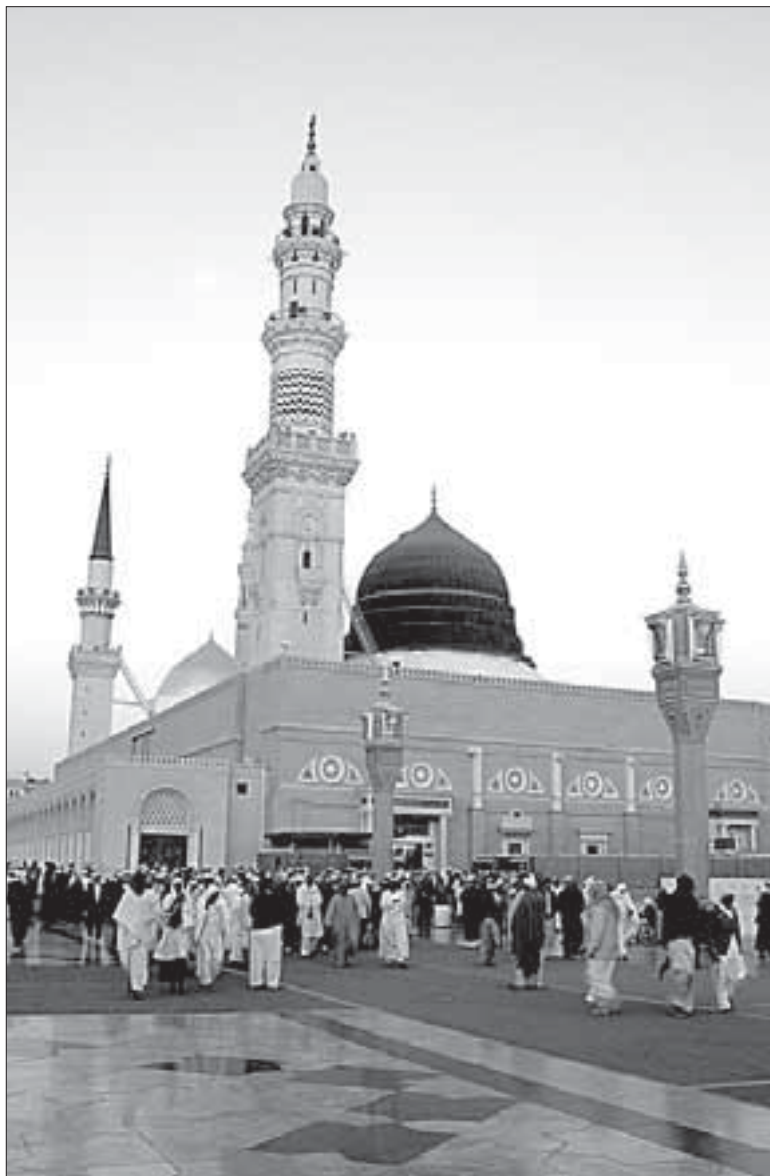
Пайхаммар ﷺ булай деген: «Мен хасиятланы, мердешлени яхшылашдырмакъ учун йиберилгенмен». Яратгъаныбыз Пайхаммарны ﷺ хасиятларына ошамагъа бизге гюч берсин. Бу ай Аллагъутаала гъар бусурманнюрегине Пайхаммаргъа ﷺ бакъгъан сююв гислени гючлю этсин!

Яратгъаныбызгъа бу ай гъар бусурман Адам учун берекетли болсун деп тилеймен. Амин.

Дагъыстанны муфтиси
Агъмат-гъажи Абулаев

АГЪАМИЯТЛЫ АГЪВАЛАТ

Пайхаммарны ﷺ сююв



Аявлу къардашлар ва къызардашлар! Муна бизге дюнъядагъы бары да бусурманлар сююнеген ва адамлагъа Яратгъаныбызны ниьматы тегюлеген раби-уль-авваль ай етип гелди. Бу айда биз кеп сюеген Пайхаммарыбыз ﷺ тувгъан ва дюнъягъа насип яйылгъан.

Пайхаммарны сюювню къорчюсю Аллагъгъа ва ону элчисине гъакъ герти кюйде инанмакъда ва бизин учун лап уллу насип ислам дин экенге токъташмакъда. Мугъаммат Пайхаммар ﷺ – Аллагъутаала лап кеп сюеген къулу ва биз де Аллагъ сююген бары затны суймеге герекбиз. Юрегинде герти иманы бар, Пайхаммарны ﷺ яшавуну ва ону хасиятларыны гъакъында билеген ва ону сюннетине гере юрюген гъар ким де ону оьзюню атаанасындан да, авлетлеринден де, гъатта оьзюнден де бек сюер.

Пайхаммарны ﷺ сююв белгилери:

1. Ону сюннетине гере юрюмек;
2. Ону яшавуну гъакъында билмек;
3. Огъар гъар тюрюлю макътав этмек;
4. Ону шариатына гере юрюмек;
5. Огъар салават охумакъ.

▶▶ 2

В номере:

3 **БИЛМЕГЕ ГЕРЕК**
Мугъаммат Пайхаммарны ﷺ хасиятлары



3 4 **ИЛМУ**
Мавлет



5 6 7 **НАЗМУ**
Мавлид



7 **«АССАЛАМ» – ЯШЛАГЪА**
Къурдашны нечик сайлама герек?






8 **СОРАВ-ЖАВАП**





АГЪАМИЯТЛЫ АГЪВАЛАТ

Пайхаммарны сююв


1 « Мугъаммат Пайхаммар  – пайхаммарланы ахырынчысы, ондан сонг башгъа пайхаммар тувмажакъ, ол элчликни тамамлай ва пайхаммарланы муъюрю.






Мугъаммат Пайхаммар  Маккада раби`-уль-авваль айны 12-нде, иттигюн тувгъан (григориан рузнамагъа гёре, 571-нчи йыл, апрель айны 20-нда). Ол къурайыш къавумну Гъашим тухумундан болгъан. Ону атасы Абдуллагъ, анасы Аминат болгъан. Атасы 25 йыллыкъ чагъында авлети тувгъанча гечине. Анасы да Мугъаммат Пайхаммаргъа 6 йыл да битмегенде гечине. Анасындан сонг эки йыл Мугъамматны  ону уллатасы Абдул-Мутталиб сакълай. Пайхаммаргъа  8 йыл битгенде уллатасы да оъе ва ону атасыны янындан агъайы Абу Талиб оъзюню ожагъына ала.


Мугъаммат Пайхаммар  загъматгъа эртерек гирише, маккалыланы сиривюн бакъма башлай. Яш заманындан тутуп ол тенглилеринден яхшы хасиятлары, инамлыгъы булан айрыла болгъан. Ону бир кемчимлиги де болмагъан, ол эдепли, тюз затны айтагъан, таваккалы ва гъакъылы улан болгъан.


25 йыллыкъ чагъында Мугъаммат Пайхаммар  Хаджи

дейген белгили ва асил тул къатын булан уйлени. Бу къатын булан айтылгъан кёплер уйлениме сюе болгъан, тек Хаджи оланы гери ургъан.


Мугъаммат  къавумунда намуслу, инамлы, бирт де ялгъан айтмайгъан адам гъисапда белгили бола.



Биринчи ачыкъ этив (откровение) Мугъамматгъа  григориан рузнамагъа гёре, 610-нчу йыл огъар 40 йыл болагъанда гелген. Хирагъ деген анакъда янгызлыкъда турагъанда Мугъамматгъа  Жабрайыл малайик гелип: «Оху!» деп бувара. Мугъаммат Пайхаммар  огъар: «Мен охуп болмайман», – дей, ол гертиден де охуп болмай болгъан. Малайик бир дагъы керен бувара ва Мугъаммат да жавабын къайтара. Учюнчю гезик Жабрайыл: «Сени яратгъан Аллагъны аты булан оху...», – дей ва Мугъаммат  шо сёзлени такрарлай ва шо сёзлер ону юрегинде языла. Жабрайыл Мугъамматгъа  ол Пайхаммар ва Аллагъны Элчиси экени айта. Шондан тутуп Мугъаммат Пайхаммаргъа  Къуръан тапшурулма башлай ва шо 23 йылгъа узатыла.


Мугъаммат Пайхаммар  узакъ ва чыдамлы кюйде ислам динни яймагъа башлай. Оъзлени

яшав турушуна ва адатларына къоркъунчлукъ тувма башлагъанны англап, къурайшитлер Пайхаммаргъа  къаршы тура.




Мугъамматны  ва биринчи бусурманланы ругъ ва къаркъара якъдан къыйыкъсытма, гъызарлама башлай.

Пайхаммаргъа  не де айтыла, огъар шаир, сигъручу дей. Ол ягъан динни алдын алмакъ учун имансызлар бары да гючюн салып къасткъыла. Мугъамматны  устынден кюлеп, огъар яшланы, къатынланы, гъакъылдан тайышгъанланы кисдирип, ташлар атып, гъатта оьлтюрме де


къарай болгъан. Пайхаммар  ва ону асгъабалары бу бары да ишлени Аллагъ ва Ону дини учун чыдай болгъан.



620-нчы йыл, пайхаммарлыкъны 10-нчу йылында, Яратгъаныбыз ону кёкге чыгъарта. Аллагъ башлап ону гече Маккадан Иерусалимге, Байтуль-Мукаддас (Исрагъ) деген межитге чыгъарта, сонг буса кёкге чыгъарта (Мирраж). Кёкде огъар кёп муъжизатлар гёрсетиле. Мугъаммат Пайхаммар  этген ишлери саялы жазалангъан адамланы гёре, башгъа пайхаммарлар булан ёлугъа, огъар хыйлы яшыртгъан затны Аллагъ ачыкъ эте, огъар биревге де этилмеген гюрмет этиле ва абуру бек гётериле.




622-нчы йыл, пайхаммарлыкъны 130-нчу йылында, Яратгъаныбызны ихтиярына гёре, Пайхаммар  биринчи бусурманлар булан Маккадан Ясрибге гече. Сонг о шагъаргъа Мадина деп ат тагъа. Бу гечювден тутуп (арапгъа «гъижра») бусурман рузнама башлана (гъижрагъа гёре демек).


Биринчи бусурманланы ва имансызланы арасында хыйлы дав юрюлген ва урушлар болгъан. Ислам дин бара-бара Арап ярым отавгъа яйылма башлай.

ГЪАМИС

Пайхаммар  Аллагъ булан бары да адамлар учун йибериленген
ЭЛЧИ

Пайхаммар  инсанланы ислам динге гёре яшама уйрете болгъан, борчлу ва гери урувну англата болгъан, эки де дюньягъа пайдалы ёлну белгилеген, адамлагъа кёп тамашалыкълар, муъжизатлар гёрсетген. Гъакъылы барлар, ойлашагъанлар Пайхаммарны  ёлуна тюше. Гъижраны 10-нчу йылында ислам дин Арап ярым отавда уьстюнлюкню ала.

Мугъаммат Пайхаммар  ислам динни толу кюйде етишдирген сонг, 63-йыллыкъ чагъында, гъижраны 11-нчи йылында раби`-уль-авваль айны 11-нде (григориан рузнамагъа гёре, 632-нчи йыл) Мадина шагъарда гечине ва Айшат дейген къатыныны уьюнде гёмюле (Пайхаммарны  Межитини къырыында). Гъалиги заманда Пайхаммарны  Межити генгешдирилгенде ону къабурю шо межитни ичине гирген.

Мугъаммат Пайхаммар  гёрсетген ёл булан юрюмеге бизге насип Аллагъ этсин.

МАСЪАЛА

Яшыртгъын дав юрюле

Азиз МИЧИГИШЕВ

Хасавюрт бойда ардагъы ярым йылны ичинде «дав» башлангъан деме ярай. Неге туюл гюнден гю мунда оьлтюрюлеген адамны санаву арта. Яшыртгъын, туюлден таба юрюлеген бу «дав» гъавгъа ошай. Эки аякълы вагъшилер пис ишин сигъручулардан, пал салагъанлардан башлагъан. Динибизде айтылагъан кюйде, пал салагъанлар уллу гюнагъ къазана. Кюйге къарагъанда, шоланы токътатагъан бир тамаша гюч чалыша. Амма олагъа адам оьлтюрмеге, шолар нечакъчы гюнагълы буса да, ким ихтияр берген экен? Суд ким гесген экен? Жазалагъанлар да ким экен? Нечакъчы уллу гюнагъ этсе де, гъёкюнген, товбагъа тюшген гишини Аллагъутаала гечемен деген чи. Ким биле дагъы, оьлтюрюлген сигъручулар да шоларгъа насигъат, ваъза этип йиберсе, нас касбусун къоюп, товбагъа тюшмеге болар эди.

Амма тюз ёлдан тайышгъанлагъа англывлар берип турмагъа, сабурулу насигъатлар, юрегине тиеген ваъзалар айтмагъа негер тарыкъ, эгер тынч кюй бар буса, тапанча, автомат бар буса.

Гъавчулар рагъмулукъну билмейген, биревню де къызгъанмай-



гъан жанлар. Къанны татывун билгенде, олар оьзлюгюнден токътамас.

Кюйге къарагъанда, вагъшиликни юртеген зулмучуланы уллу планлары бар. Сигъручуланы оьлтюрювлер булан къоркъутуп, олар Хасавюрт якъдагъы гъакъ исламны юртеген имамланы, бусурманланы ёкъ этивге гиришген ва бу ерде оланы юзю ачыла. Вагъабылагъа къаршы чыгъагъан, оланы терсликлерин, янгылышларын аян этеген, Къуръан аятланы, гъадислени къоллап, гертини ялгъандан айырып гёрсетеген Мугъаммат гъажиге кимни къолу гётерилер эди? Хасавюрт шагъардагъы Р. Аскерхановну атындагъы (алдагъы Дагестанская) орамда-

гъы Башир шайхны аты къоюлгъан межитни имамы Мугъаммат гъажиге Гебековгъа сегиз керен тапанча ургъанлар ким экени англамакъ учун артыкъ гъакъыл тарыкъ туюл. Гече де, гюнде дегенлей оьзюню имамлыгъын оьр даражада юрютуп, сёзю, къылыгъы, гъаракаты булан хасавюртлуланы уллу абурун къазангъан Мугъаммат гъажиге лап биринчи борчу гъисапда бусурманлагъа билим беривде, илму яйывда гёре. Ялгъан агъымланы

тарыкъ. Мугъаммат гъажиге ймиклер арабызда кёп болса не бар эди!

Мугъаммат гъажиге Гебековгъа этилген чапгъындан сонг, Хасавюрт шагъарда бир дагъы вагъшилик этиле. Бу гезик юрюп болмайгъан, 75 йыллыкъ Мугъаммат дейген сакъатны уьюнде автомат уруп оьлтюрю. Бу адамны «айыбы» буса, ол гъайкел, битик яза болгъанлыкъда. Барыбыз да билеген кюйде, битилени вагъабылар гери ура ва

юрегинде иман ёкъ, Аллагъдан къоркъув ёкъ. Оланы мурады тюз затны къынгыр этмек, оьзлени зурнайына болгъан чакъы кёп адамны бийитмек, халкъны адашдырмакъ, гъакимликни къолгъа алмакъ, оьзлени законларын гийиртмек.

Иштанны балакъларын къысгъа этив, сакъал къоюв булан гери бусурман болуп къалмагъа бажарылмай. Адамны юрегинден оьктемлик тайып, рагъмулукъ тувуп, яхшы хасиятлар уьст алмагъа тарыкъ. Шону учун инг башлап напсын басылтма уйренмеге герек. Бу буса, уьстюбою алышдырыв булан тамамлангъан иш туюл, бу бек къыйын гъар гюнюлукъ гъаракат, ич «дав» деме ярай.

Ич дав булан бирче гъалиги заманда муъминлеге исламны душманлары булан оьзге, гертидав да юрютмеге тюше. Къачан болгъунча узатылажакъ дагъы бу гъав? Нечесе имамлар алимер оьлтюрюлген, муфтини атылгъан, хыйыланы яралагъан. Булай ишлер булан душманлар бизин къоркъутма сама къарамаймы? Ёкъ, олар биле къоркъутмагъа бажарылмасны, олагъа тюзлюгюн якълап болмагъанда, къынгырлыгъын яшырмакъ учун дагъы кой къалмай...

Вагъши йырткъычлар къоркъашын гюллеси булан Аллагъны къадарын алышдырып болмас.

увун ачыкъ этип гёрсетеген гиши, озокъда, вагъабылар учун биринчи душман.

Амма вагъши йырткъычлар къоркъашын гюллеси булан Аллагъны къадарын алышдырып болмас, оьзлер сююп башгъаны ажжалын ювукъ этмеге оланы кючю де етмес. Мугъаммат гъажиге буса бу сынавдан дагъы да бек чыныгъып чыгъар. Ону савлугъу учун Яратгъаныбызгъа тилеме

шону булан байлавлу бары затны гёрюп болмай. Англаву, иманы болмаса пайда ёкъ. Шо саялы-вагъабыланы гъакъылы да терс янгъа гетген. Аллагъдан къоркъагъан бусурманларыбыз деп айтагъанлар билмейми дагъы адам оьтюрюв лап уллу гюнагълардан экени ва бир гюнагъсызны оьлтюрюв бары да адамны оьлтюрювге тенг тиегенни. Билелер, бизден де яхшы, тек оланы

БИЛМЕГЕ ГЕРЕК

Мугъаммат Пайхаммарны

хасиятлары

Гъар тюрлю халкълагъа яда бары да адамлагъа йиберилен пайхаммарланы ругъ ва къылыкъ хасиятлары лап оър даражада болгъан, олар озъгелеге уялгю гёрсетип гелген.

Мугъаммат Пайхаммарны элю булан юрейген гишиге эки де дюньяда насипли болмакъ учун Аллагъны элчисини хасиятларыны яхшылыгыны гъакъында ва ол озюн тутагъан кюйно гъакъында аз буса да билмесе бажарылмас.

Яратгъаныбыз Аллагъа ахырынчы Пайхаммарны Мугъамматны бу ва бирев дюньяны бары да яхшылыклары булан савгъатлагъан.

Бизин Пайхаммарны оьктемликни бир къырыны да болмагъан. Ол озю аякъгиймлене де ярашдыра болгъан, эсги опуракъ гийип юрюген ва тарыкъ болгъанда йыртылгъан ерлерин де тикген, аглю ишлерде де уюндегилеге кемец ялгъагъан. Пайхаммар лап уялчан адам болгъан ва биревню де бетине къарамай болгъан. Чакъырса, ол къулгъа да, эркин адамгъа да бара болгъан. Мугъаммат не савгъатны да къабул эте болгъан, суйсе шо бир ютум сют болса да ва савгъат берген адам булан бирче ашай болгъан. Пакъыр яшайгъан адамгъа уьстден къарамагъан, бай адамгъа ялынмагъан. Къатынына да, кемецисине бирт де урушмагъан. Бир урушда огъар душманланы налатламагъа тилегенде, ол: «Мен рагъму гьи-

сапда йиберилгенмен, налатлайгъан гьисапда йиберилмегенмен» – деп жавап берген.

Мугъаммат Пайхаммар кимни гёрсе биринчи къаршылай, салам бере болгъан. Аллагъны эсгермей туруп, ол бир де я олтурмай, я турмай болгъан.

Намаз къылагъан вакътиде огъар кимесе гелсе, ол тез намаз къылып, озюне къуллукъ бармы деп сорай болгъан.

Пайхаммар кеп аз ашай болгъан ва уюнде не тапса, шону булан тамамлана болгъан. Янгыз кабахурма тапса, шону



Олтурагъанда Пайхаммар тобукъларын къучакълап олтура болгъан. Ашайгъанда буса, намазда олтурагъанда йимик, олтура болгъан Ол: «Мен – къулман, шо саялы олтураман ва ашайман къул йимик», – деп айта болгъан. Жамият арада дюньялыкъ хабарлар юрюлегенде Пайхаммар

Аллагъны эсгермей туруп, Пайхаммар бир де я олтурмай, я турмай болгъан.

экмесиз де ашай болгъан. Экмек ашай буса, шогъар башгъа аш къошмай болгъан. Мугъаммат бир де аш яман демеген, ушатса – ашай, ушатмаса – къоя болгъан. Пайхаммар ашап битген сонг, къолларын жувуп, бетин де сыйпай болгъан. Ичегенде даим Аллагъны эсгере болгъан ва гъар ютумундан сонг Аллагъа макътав эте болгъан. Ол авазсыз иче болгъан ва бир де ичеген хабагъа пусун йибермеген.

ортакъчылыкъ эте болгъан, ахыратны гъакъында сёз юрюлегенде де ариде къалмагъан.

Мугъамматны сёзю сабурдан, алгъасамай ва тынглама нече де атив тие болгъан. Сёзлер шиъруларда йимик къапиялы, бир-бирине къыйышывлу гелген. Гъажатсыз да сёйлемеген. Даим адамлагъа яхшы ва пайдалы насигъатлар берген.

Аллагъны элчиси авазсыз кюлей болгъан. Асгъабалар

да огъар гюрмет этип, ону булан бирче кюлей болгъан ва ол да оланы токътатмагъан.

Аллагъны элчиси саламатлы гийине болгъан ва аслу гъалда акъ туюсю опуракъны танглай болгъан. Жума намазгъа деп ону айры опурагъы болгъан. Чалмасыны туюнде къапайы болгъан. Бир-бирде къапайны чалмасыз да гие болгъан. Ол опуракъны даим онг якъдан гие ва Аллагъа бизин безендирген ва ялангъачыбызны яшыргъан саялы макътав эте болгъан. Чечинегенде буса, ол сол якъдан башлай болгъан. Янгы опуракъ гиегенде, эгсисин амалсыз яшайгъалагъа бере болгъан.

Пайхаммарны елбегей гийими (накидка) болгъан, ол ону сюннет намаз къылагъанда туюне яа болгъан. Бир-бирде ол янгыз чыптаны уьстюнде йымышакъ болсун учун дагъы зат яймай ятып къала болгъан.

Аллагъны элчиси адамланы арасында лап чомарт болгъан. Рамазан айда ону чомартлыгыны дазусу болмагъан ва тилеген бирев де бош гетмеген.

Бир гезик огъар 90 минг гюмюш акъча (дирхам) гелтиргенде, ол шоланы къапусуну алдында чыптагъа яйып, оьлешип барын да битдире. Тилей гелгенлер гелип, Пайхаммарны уюнде бир зат болмай къалгъанда, ол сатывчулардан герекни алдыртып, борчну озюню атына язды-

ГЪАДИС

Аллагъ
Озьюню
рагъмулу,
саламатлы
ва лайыкълы
къулун сюегени
гъакъ зат

ра болгъан. Ону къолунда динар да, дирхам да къалмай болгъан. Озьюндеги бары акъчаны гъажатлылагъа бермей туруп, ол уюне къайтмай болгъан.

Мугъаммат Пайхаммар къоркъувну билмейген лап къоччакъ адам болгъан. Урушларда огъар ювукъ гелме болгъан асгъабалар да игит санала болгъан. Ол душмангъа лап ювукъ болгъан ва къоркъув не зат экенни билмеген.

Пайхаммар янгыз Аллагъа учун къзаплана болгъан. Адам ушатмажакъ затны да айтмагъан. Тюзлюкню къынгыр этсе туюл озге гезиклерде ачувланмагъан.

Аллагъны элчиси адамланы арасында лап рагъмулусу.



Мугъаммат Пайхаммарны мюгъюрю.

ИЛМУ

Къурамугъаммат-гъажи
РАМАЗАНОВ

Мавлет

Бары аламны яратгъан Къудратлы Аллагъа барым акътав, Ону элчиси – биз кеп сюеген Мугъаммат Пайхаммаргъа, ону агълюсюне, ону асгъабаларына Аллагъны рагъматы яйылсын!

Мавлетени сюемисиз? Мавлет охумакъ юреклеригизге таъсир этеми? Озьюню билемисиз ва авлетлеригизге мавлет охумагъа уьиретемисиз? Мавлет охуп, тынглавчулагъа Пайхаммарны тамаша яшавуну ва ону асгъабаларыны гъакъында билмеге имканлыкъ беремисиз? Мавлет охуп, юреклеригизде иман къатты боламы ва Пайхаммаргъа бакъгъан сююв артамы? Бу ва бу кепдеги соравланы оьктемликден аврумайгъан яда напсына гёре юрюмейген бусурмангъа берсе, ол тайышып сама къалмагъанмысан деп айтар. Неге туюл, гъакъ герти бусурман адамда шолай соравлар тувулунмас. Бу соравланы арагъа чыгъармагъа ва шоллагъа жавап къайтармагъа арабызда бир-бир адамлар мавлет охумакъ – ислам динде ёкъ зат, шо шариятгъа да къаршы чыгъа деп айтагъанлыкъ борчлу эте. Оьзленикин тюз этип гёрсетмек учун, шолайлар Къуръан

аятланы да, гъадислени де гелтире, тек оланы къынгыр англата. Кеплер ялгъанны гъакъ затдан айырып болмайгъанны гьисапгъа алып, ёлдашларымыны тилевюне де гёре, мен мавлетни гъакъында шарият не деп айтагъанны етишдирмеге токъташдым Аллагъны алдында, Мугъаммат Пайхаммарны, бусурманланы ва озюню алдында булай жаваплыкъны бойнума алгъан сонг, менден артыкъ билеген алиллер бар экенге шекленмеймен (шолар да айтар озюню сёзю). Сёз, къалам булангъы жигъадыбыз дин къардашларыбызгъа ва къызардашларыбызгъа ислам динни ативлюкюне ва машгъурлюкюне гёзю ачар ва Къыямат гюн мизанларда яхшы иш деп ишибиз авур тартар деп умут этебиз. Иш этип этилмеген, тек болмагъа имканлы хаталарым болуп йиберсе, гъакъ юрекден шолар саялы айып этмегиз деп тилеймен. Бар-ёкъ билимлерим булан пайдаланып, «Аллагъны Пайхаммарны оьр этмеге къасткъылып, къыямат гюн Пайхаммарны байрагыны туюнде сизин булан бирче болмагъа умут этемен.

►► 4



ИЛМУ

Мавлет

3 ◀

Мавлетни гъакъындагы шекликлер ва ялгъанлар

Тюз ёлдан тайышгъанлар, шоланы ара-сында вагъабылар да булай дей:

1. Мавлет – бидаъа, демек янги токъташдырылгъан адат, шону Пайхаммарны ﷺ заманында этмей болгъан;

2. Мавлет – ширк;

3. Мавлет – бир пайда да гелтирмейген иш;

4. Мавлетни гъакъында сыйлы Къуръанда бир гъарп булан да язылмагъан;

5. Мавлетде айтылагъан кюйде, Мугъаммат Пайхаммар ﷺ яшыртгъан затны да биле болгъан, шолар деп айтма ярамай, шо капирикге гелтирме бола.

6. Мавлетде айтылагъан кюйде, Яратгъаныбыз инг башлап Пайхаммарны ﷺ нюрюн яратгъан, шо буса – ялгъан.

7. Мавлетде Пайхаммаргъа ﷺ артыкъ макътав этиле, ол буса, бизин йимик адам.

8. Мавлетде айтылагъангъа гёре, бары да инсанлагъа яшав Пайхаммар ﷺ учун деп берилген, шо буса – ялгъан.

9. Мавлетде дагъы иш булан машгъул болмай, пластинкада йимик, Пайхаммаргъа ﷺ макътав этип тура ва даим бир затгъа тынглай. Вагъабылар айтагъан кюйде, мавлет охугъанча, бийивлер, ички булан той этген де яхшы.

Вагъабыланы къаравлары булан таныш болгъан сонг, шо гъакъда шариат не айтагъанны ахтарып къарайыкъ.

Мавлет янги токъташдырылгъан адатмы?

Шекленегенлер гъисап этеген кюйде, Пайхаммарны ﷺ заманында мавлетлер охулмагъан, шу артда чыкъгъан адат.

Гъадис илмуларда белгили болгъан имам аль Хафиз Сахаваны сёзлерине гёре, бусурманлар озълени мажлисине мавлет деп айтып жыйылмагъа башлагъанда ислам яйылгъанлыкъдан 300 йыллар гетген болгъан. Бара-бара мавлетлени дюньяны бары да ериндеги бусурманлар охуйгъан бола.

Мавлет охумагъа Къуръан аятлагъа ва гъадислеге гёре къаршы чыгъыв ёкъ экенни гёрюп, шогъар яхшы къыйматлар алимлери де, имамлар да береген бола. Сав пачалыкъ озълевде мавлетлени гъижраны б-нчы асруну ахырында Малик Музаффар дейген пача озгертмеге башлай. Шо гъакъда яхшы къыйматлар берип, Ибну Кассир жаваплангъан ва Пайхаммарны ﷺ гъюрметлевде Яратгъаныбызгъа къуллукъ этив бирден-бир исбайы гёрюне деген.

Кюйге къарагъанда, «мавлет» деген сёз арагъа артда чыкъгъан буса да ярай, тек мавлетни маънасы да, къюрчюсю де шексиз кюйде Пайхаммарны ﷺ заманында да болгъан. Неге тююл мавлет – Мугъаммат Пайхаммар ﷺ тувгъанына сююнюв демек. Бу агъвалатгъа ону девюрюнден эсе башгъа заманларда артыкъ сююнгенми дагъы? Бусурманланы бир ерде бирикгенлиги, Пайхаммарны ﷺ гъакъындагы хабарлар, озгъар макътавлар, зикир этив, истигъфар, дуа, Къуръанны аятларын охув, жыйылгъанланы аш булан тойдурув – булар бары да Пайхаммарны ﷺ заманында бол-

магъан затлар деп ким айтма бола? Шолай айтма болагъан гиши ислам динде англаву ёкъ яда, Аллагъ гёрсетмесин, хыянатчы ва гъакъылдан тайышгъан адам болмагъа герек.

Эгер де олар мавлетни Мугъаммат Пайхаммарны ﷺ заманында «мавлет» деген сёз къолланмагъан саялы гери ура буса, шо кепдеги ислам динде артда къол-

буса да. Шолайлыкъда, мавлетни къюрчюмеге тюшмейген яман янгиликъ деп санайгъанлар озгертмеге эсгерилген затланы де гери урмагъа тарыкъ эди.

Пайхаммар ﷺ гери ургъан янгиликъланы гъакъында яхшы билеген алимлери ва имамлар булай дей: эгер Пайхаммарны ﷺ заманында болмагъан ва этилмеген затлар сонггъа таба къолланмагъа баш-

Мавлет охумагъа Къуръан аятлагъа ва гъадислеге гёре къаршы чыгъыв ёкъ экенни гёрюп, шогъар яхшы къыйматлар алимлери де, имамлар да береген бола.

ланмагъа башлагъан терминлени де унутмагъа герек. Масала, «фикхи», «тафсир», «мусталахул гъадис», «усул»,

ланып Къуръангъа, гъадислеге яда мазгъапланы къюрчюсюн салгъан имамланы пикрисуна къаршы чыгъа буса, шо гери



«маъан», «мантик», «нахфи», «сарф» ва шолай башгъаларын.

Бу эсгерилген сёзлер Пайхаммардан ﷺ сонг къолланмагъан болгъан, тек шолар англагъан илмулар Мугъамматны ﷺ заманында да болгъан.

Ондан къайры, бары да янгиликъланы гери урмагъа бажарылмай. Масала, алимлери булан китап язив, ислам охув ожакъ ачыв, межитлеге тийип минараланы тизив яда межитлени тамларын ташдан этив, жумагюн жума намазны алдында азанни эки керен охув, информация къуралардан таба насигъат охув, микрофонланы къоллав, Маккадагъы ва Мадинадагъы межитлени мармар таш булан ясандырыв, басмахананы ишлени озъюсю «къуръанна басмадан чыгъарыв болсун», Къуръанны охума тынч болсун учун хас белгилени («иъраб» - огласовка) къоллав, Къуръанны жузлагъа бёлюв, ислам конференцияланы озгертив, таравих намазланы къылмакъ учун мажитлерде жыйылыв ва шолай башгъаларын не эте гери урмагъа тарыкъмы дагъы? Шо кепде Иракъны нындан таба гъажгъа барагъанлар учун гъажны башланывун «Микатны» Умар халипа токъташдыргъан.

Озгертмеге затлар булан исламны яхшылыкъы учун дюньядагъы бары да бусурманлар пайдалана, шолар Пайхаммарны ﷺ заманында болмагъан

урулагъан янгиликъ, гъарам. Амма сонггъа таба къолланмагъа башлангъан зат Къуръангъа ва гъадислеге яда имамланы пикрисуна къаршы чыкъмай буса, шо макътавгъа лайыкълы иш яда къолламагъа ярайгъан ахшы янгиликъ. Шолай деп айта бизин машгъюр имамыбыз Шафии, дюньягъа белгили имамлар, алимлери Навави,

Мавлет – Мугъаммат Пайхаммар ﷺ тувгъанына сююнюв демек.

Гъазали, Ибну Хаджар, Изубну Абдусалам, Сюйти, Тажуддин Субуки ва шолар булан гъатта Ибну Таймийя да рази.

Мавлетлени гъакъында айтагъанда, Сыйлы Къуръангъа, гъадислеге асасланып, мавлет гери урулагъан янгиликъ деп айтагъанланы шолай деп айтмагъа бир далили де ёкъ экенни токъташдырмагъа бола. Пайхаммар ﷺ айтмагъан озъю тувгъан дюнюню айрыча белгилемеги деп, биз буса шо дюнюню озгертмеге. Неге? Неге тююл гери урулагъан затны Аллагъны элчиси белгилей болгъан, ол айтмагъан зат буса гери урула деп саналмай.

Къуръанда булай айтыла (маънасы): «Сизге этмеге ярамайгъан затны къыйындан тайыгъыз».

ГЪАДИС

Тюз затны айтыгъыз, адамлар учун шо аччы ва онча арив тююл буса да

Белгили ислам алимлери булай дей: «Мавлет – ислам динде тувгъан яхшы мердеш».

Сыйлы гъадисде булай айтыла: «Ислам динде яхшы ишни гийиртген адамгъа шо саялы шабагъат язылажакъ шо яхшылыкъдан пайдаланагъан адамлар саялы да лап Къыймат гюн болгъунча». (Муслим).

Мавлет – ширк тююл

Бир-биревлер мавлетге ширк деп айтмагъа къоркъмай. Янги бир Аллагъгъа къуллукъ этеген ва Мугъаммат Пайхаммарны ﷺ гъакъ санайгъан бусурманлар ширк гюнагъдан таза. Шо гъакъда Пайхаммар ﷺ да айтгъан, ол ширкге къаршы ябушгъан, шапаатны буса гери урмагъан. Масала, Пайхаммаргъа ﷺ 10 йылны узгъында къуллукъ этген Анас булай деп тилеген болгъан: «Я Расуллагъа ﷺ, къыймат гюн Аллагъны алдында мени учун шапаат этежекге сёз бер дагъы». Пайхаммар ﷺ озгъар: «Иншааллагу, этермен», – деген (Тирмизи этишдирген). Шо кепде Абу Фирас да тилеген: «Я Расуллагъа ﷺ, сенден Женнетде къурдашыкъны тилеймен («Риязу ссалихтин» деген китап, 106 б.). Абу Мусал Ашъари, Абу Убайдат бину Джарихи, Маликул Анжакъи, булай деп тилеген болгъан: «Я Расуллагъа ﷺ, бизин сени шапаатындан пайдалангъалардан эт дагъы» (Табрани этишдирген).

Пайхаммарны ﷺ шапаатын Укашат бин Мухсини, Савад бин Караби ва озгге кеп асгъабалар да тилей болгъан. Олар башгъа-башгъа кюйде тилей болгъан: бирлери – шапаат, башгъалары – женнетде къурдашыкъны, уьчюнчюлер – женнет сувланы ичмек кёмеке, озггелери – къыймат гюн жавап тутувда кёмеке ва женнетте гирмеге енгилликлери тилей болгъан. Оланы бири-сине де Мугъаммат Пайхаммар ﷺ сиз ширк гюнагъ къазанасыз деп айтмагъан.

Аллагъны элчиси ﷺ: «Мени уьмметимде болуп уллу гюнагълар этгенлеге де шапаат болажакъ», – деген. Расуллагъа ﷺ озъюню уьмметине шапаат этмеге ихтияр берилген сонг, неге бусурманлар ону шапаатын тилемеге болмай? Инагагъан гъар адам къыймат гюнню сораундан къоркъа ва шапаатгъа умут эте.

Мавлетни гери урагъанланы юрегинде аз буса да Аллагъдан къоркъув бар буса, олар озгге бусурманлагъа мушрикинлер (ширк гюнагъгъа тюшгенлер) деп айтмагъа къоркъар эди.

Гиччи де, уллу да ширк деген гюнагъгъа тюшювден Аллагъ сакъласын бизин!

НАЗМУ

Нугъай БАТЫРМУРЗАЕВ

(яхсайлы)



Висмиллагъи ррагъмани
ррагъим

**Мавлидге
башлагъынча
дюньяны гъалындан
бир-эки сёз**

Гёзюм ачып къарайман
Бу дюньяны гъалына,
Алдын гетген ишлеге,
Бу гюнлерде барына.

Дюнья яратылгъанлы
Нече минг йыллар оьтген,
Нече тюрлю махлукъат
Бугъар арт берип гетген.

Нечесе пайгъамбарлар,
Нече тюрлю валилер,
Сыйлы Абубакарлар,
Умар, Осман, Алилер.

Аскендер, Сулейманлар
Узакъ оьмюр сюргенлер,
Туташ дюньяны гезеп,
Тамашасын гёргенлер.

«Аллагъбыз» деп адашгъан
Пиръавунлар, Шаддадлар.
Дюньяны бийлеп алгъан
Намрудлар булан Адлар.

Пайдасычун зулм этип,
Халкъны жанын къыйгъанлар;
Дюньягъа пача болуп,
Битмес маллар жыйгъанлар.

Не болду, къайда гетди,
Бири де гёрюнмейлер;
Нечакъы къычгъырсанг да,
Бири жавап бермейлер.

Къара ерде ятдылар,
Хум толуп гёзлерине;
Анча жыйгъан малындан
Кёмек ёкъ оьзлерине.

Алар бир керван эди,
Эртерек гёчюп гетген.
Биз парагъат турсакъ да,
Бизге де гезик етген.

Бу дюньягъа алданма,
Ёкъдур муну вапасы –
Рагъатлыкъ бир де болмас,
Гъар гюн артар жапасы.

Бу бир къарт ялгъанчыдыр,
Вере алданма бугъар;
Алдатып, исиндирип,
Гишини уьюн йыгъар.

Дюнья булай болгъан сонг,
Герекбиз Гъакъгъа къайтма.
«Къарт болсам
къайтарман» деп:
Гиши ярамас айтма.

Къарт болгъунча дюньяда
Сени къоярму турма?
Расулнугъадисинден
Алай деп бетинг бурма.

Гъафил тургъанынг таман,
Энди тюзелме къара.
Оьзюнг гёрюп турасан,
Нечелер гетип бара.

Эртерекден гъазир эт
Ахыратгъа азыгъынг.
Тынчыкъда оьсген жангъа
Чыкъсын сени азыгъынг.

Бир оьлюм бар бойнунгда –
Аны билмеге герек.
«Гъали къайдан болсун» деп
Вере теберме эрек.

Ол сагъа кёп ювукъдур,
Гелгенин билмей къалыр;
Малынга, уй-агълюнге
Бозартып, жанынг алыр.

Этген амалынг болур
Тар къабурда ёлдашынг.
Бири де пайда бермес –
Малынг, мюлкюнг,
къардашынг.

Яхшы амал этген бусанг,
Женнет болур мекенинг;
Амма талайсыз бусанг,
Аллагъ билсин некенинг.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына, уллусуна!

**Расул алайгъи
ссаламны дюньягъа
гелмеги**

Бир-эки сёз сёйлейим
Пайгъамбарны гъалындан,
Белгили гъадислерден,
Китапларда барындан.

Ол Расулну дюньягъа
Гелмеги ювукъ болду,
Оьзю кьурсакъда туруп,
Атасы Абдуллагъ оьлдю.

Рабиул-аввал айда,
Итнигюн эртен чакъда
Расул, дюньягъа гелип,
Малим болду гъар якъда.

Сююнуп къолгъа алды
Абдулмутталиб гелип.
Шайтанлар яс этдилер,
Аны тувгъанын билип.

Анасы Аминатдан
Расул дюньягъа инди.
Минг йылдан берли янгъан
Фарсланы оту сёндю.

Кисраны уллу къаласы
Ярылды ер-ерлери,
Он дёртю ерге туюшуп,
Сынды терезелери.

Саваны денгизини
Суву ерге батылды,
Шайтанлагъа шол гече
Кёкден отлар атылды.

МАВЛИД

Расулну тувмакълыгъын
Хабар берди кагъинлер.
Бу гелген сонг бармады
Кёкге тынглама жинлер.

Жугъутлар кёп изледи,
Оьлтюрмеге къаст этип.
Аллагъ сакълагъан затгъа
Адам боламу етип.

Сегиз йылгъа гелгенде,
Абдулмутталиб оьлдю.
Сакъламагъа Расулну
Абуталибге берди.

Макка агълюню ичинде
Амин эди муну аты,
Яшдаокъда гёрюнеди
Белгили муьжизаты.

Кёп гьюрметли эдилер
Бугъар вагъйу гелгинче,
Пайгъамбарлыкъ берилип
Муну гъалын билгинче.

Йигирма беш яшында
Шамгъа сапаргъа барды;
Шол сапарындан къайтып,
Хадижат къатынны алды.

Шол сапарда гёрсетди
Нечесе уллу ишлер.
Гёрюп, гъакълыгъын билип,
Динге къайтды кешишлер.

Пайгъамбарлыкъ берилди,
Къыркъ яшына гелгенде.
Макка агълю душман болду,
Муну гъалын билгенде.

Асгъапгъа да, бугъар да
Кёп къыйынлыкъ этдилер,
Бир табун муслиманлар
Гъабашиге гетдилер.

Буса да яшырмады,
Гъакъ динни загъир этди.
Шулай къыйынлыкъ булан
Сегиз-тогъуз йыл гетди.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына, уллусуна!

**Расул алайгъи
ссаламны
миъражгъа
баргъаны**

Он экинчи йылында,
Пайгъамбарлыкъ берилип,
Минмеге Буракъ да алып
Жабарайыл етди гелип.

Орунундан тургъузуп
Расулну алып гетди,
Буракъгъа минген кюйде
Барып кёкlege етди.

Кёклерде шатлыкъ болду,
Муну гелгенин билип;
Алдыңгы пайгъамбарлар
Бары гёрюшдю гелип.

Женнетни, жагъаннемни,
Аршны, кюрслени гёрдю;
Кёкдеги малайиклер
Расулгъа салам берди.

Шапаатны тиледи –
Къыяматгюн болгъанда,
Халкъ Магъшаргъа
гъайдалып,
Гъисап-суал алгъанда.

Мундан оьтюп, бардылар
Сидратул-мунтагъагъа,
Андан сонг янгыз гетди
Къавсайни ав аднагъа.

Гъакъыллар етишмейген
Башгъа макангъа гелди,
Гертти дюнья гёз булан
Аллагъны анда гёрдю.

Расулгъа муьжизатдыр
Дюнья гёз булан гёрмек.
Башгъалагъа болмагъан,
Муну герекдир билмек.

Аллагъ булан сёйледи
Нечесе юз минг калам,
Аллагъым бугъар берди
Шо ерде рагъмат салам.

Оьзюне, уьмметине
Беш намазны парз этди.
Оруну сувугъунча,
Къайтып уьюне етди.

Эртен халкъгъа сёйледи
Не эшитип, не гёргенин;
Аллагъ булан сёйлешип,
Гъазир къайтып гелгенин.

Асгъаплар инандылар,
Шек гелтирмей сезюне.
Не деп шек гелтирежек,
Инангъан сонг оьзюне.

Оьзю дюньягъа гелип
Бир ялгъан сёз айтмагъан,
Гъеч этген ваъдасындан
Бир де гери къайтмагъан.

Муну эшитип, Макка агълю
Душман болду янгыдан,
Ярыкъ береген нюрню
Айырмай къарангыдан.

Гъакълыгъын биле туруп,
Гюнчюлюк эди иши.
Озокъ, ярыкъны сюймес
Гёзю авругъан гиши.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына, уллусуна!

**Расул алайгъи
ссаламгъа макка
агълю къастэтмеги**

Тюрлю къыйынлыкъ бугъар
Макка агълю гёрсетдилер;
Юрегин шайтан бийлеп,
Ёлсуз ишлер этдилер.

Оьлтюрме къаст этдилер,
Якъ-ягъындан айланып.
Бир зат бажармадылар,
Гёзю-къолу байланып.

Нечик зиян этежек –
Аллагъ бугъар кёмекчи;
Жумла халкъдан сыйлы этип,
Оьзю йиберген Элчи.

ГЪАДИС

Аллагъ сизин
уьстюгюзге къа-
рамай, Ол сизин
юреклеригизге ва
ишлеригизге
къарай

Бирлер «гёзбавчу» деди,
«Жинли» деди бирлери.
Юрекде тамурлашгъан
Мюшриклене кирлери.

Бирлер, гертисин билмей,
Дин учун деп этдилер;
Бирлери, биле туруп,
Терс ёллагъа гетдилер.

Сонг кафирлер ойлашды,
Жыйылышып бир ерге,
Булары арасында
Иблис-мальуьн де бирге.

Оьзю билеген сёзю
Сёйледилер гъар бири.
Сонг Абужагъал сёйлеп,
Къабул болдулар бары.

Ол мальуьн шулай айтды:
«Биз муну оьлтюрейик,
Гъар гюнден бир йигитге
Къылыч савут берейик.

Тегиш бары да уруп,
Расулну оьлтюрсюнлер,
Динине къайтгъанлагъа
Кёп хорлукъ гелтирсинлер.

Мунчакъы кёп табунну
Боламу къанын тутуп,
Къан тёлевюн берербиз,
Къоярлар сонг унутуп.

Къай бирине ябушур
Расулну къардашлары».
Бу сёзге рази болду
Мюшриклене башлары.

Сезлери шогъар токътап,
Ахшам болду, гюн батды,
Ухласа оьлтюрмеге
Къаст этип, сакълап ятды.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына-уллусуна!

**Расул алайгъи
ссаламны маккадан
гёчмеги**

Аллагъдан буйрукъ болду –
Маккадан гъижрат этме.
Абубакарны алып,
Гъазир болдулар гетме.

Оьзюню тёшегинде
Алини къоюп гетди.
Арслан-Али шо гече
Гиши этмес гьюнёр этди.

Расул чыгъып юрюдю,
Къарамай сёзлерине;
Ерден хум алып себип,
Булары гёзлерине.

Шо гече юрюдюлер.
Абубакар ягъында.
Юрюп барып, гирдилер
Бир тавну анагъына.

►► 6

Анакны авузуна
Мияма авун кърду;
Гёгюрчюн, уя салып,
Буланы сакълап турду.

Шол анакны алдына
Ёкъ ерден терек битди;
Излей чыкъгъан капирлер,
Табулмай, къайтып гетди.

Эки-уьч гюн мунда туруп,
Ёлгъа чыгып гетдилер.
Сегиз гюн сапар этип,
Мадинагъа етдилер.

Кёп уллу шатлыкъ тюшдю
Мадина агълулагъа;
Къатын-къызы жыйылып,
Къаршы чыкъды булагъа.

Бары да чакъырлар,
Расул гелгенни сююп,
Бармай озуп гетген сонг
Къалалар янып-гююп.

Расул: «Къююгъуз, – деди, –
Тюесин оз кююне».
Айюбул-Ансарини
Барып чёкъдю уюне.

Кёбю муслиман эди
Мадина агълуланы.
Мугъажирлер баргъан сонг,
Сыйлап алды буланы.

Бар малын ортакъ этди,
Теп-тенг этип уьлешип,
Бир уьйде яшадылар,
Агъа-инидей гелишип.

Бел бувуп айландылар
Не тарыкъ-герегине,
Таза дин тамурлашгъан
Буланы юрегине.

Чёпге гысап этмеди,
Бёлюп берди малларын,
Пайгъамбарны алдында
Къурбан этди жанларын.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына, уллусуна!

Расул алайгы ссаламны къазаватлары

Тувуп оьсген еринден
Кеп суймей айырылды.
Мадинагъа гёчген йыл
Къазават буюрулды.

Дав этмеге герекни
Асгъапгъа малим этди.
Сувсап тургъан уланлар
Артгъа къарамай гетди.

Къатыны-къызы булан
Бек шатланып гетдилер,
Расулну суйгенликден
Жанын къурбан этдилер.

Ачбыз-ялангачбыз деп
Дюньягъа талчыкъмады,
Озьюню пайдасычун
Аны сёзюн йыкъмады.

Иыртыллайгъан къылычлар
Гъар бирини къолунда –
Мюшрик нечик чыдасын
Арсланланы ёлунда.

Жыйылгъан кёп мюшрикге
Бири гирсе буланы,
Ач бёрю гирген къойдей
Эте эди оланы.

Булардан башгъаларын
Этгенлер асгъабалар.
Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,

Къысгъарып, бююледиди
Къайда юрюсе ёлу.
«Магъа агъу къошгъан» деп
Сейледиди къойну къолу.

Нечесе гёзсюзлеге
Тюкюрюгю эм болгъан.
Бош къуюгъа тюкюрюп,
Балдей татли сув болгъан.

Нече тав-ташлар бугъар
Алтун болуп гёрюндю.
Не ерде хазна буса,
Бары ачыкъ билинди.

Бет буруп къарамады
Бу дюньяны малына,
Къанаатлыкъ этеди.
Озью пакъыр гъалына.

Йигитлик-чомартлыкъда
Тенг гелмес эди гиши.
Пакъыр-етим бар буса,
Тергемакъ эди иши.

Терлеген терлеринден
Гюл ийислер геледи.
Къарангы гечелерде
Нюрю шавла береди.

Къарангы гечедегин
Гюндюзгюдей биледи,
Алдындан гёрген йимик
Артындан да гёреди.

Арслан титирей эди,
Гъайбатын гёрсе аны,
Юзюн гёрген гишини
Айрылма суймей жаны.

Макътавларын айтмагъа
Гишини гючю етмес.
Бусурманлыкъ бар гиши
Булагъа инкар этмес.

Салат саламлар болсун –
Расулгъа, агълусуна,
Сыйлы асгъапларына,
Яшына-уллусуна!

Расул алайгы ссаламны дюньядан гетмеги

Эрте-геч бу дюньяда
Оьлмей гиши къалмажакъ,
Бир гюн оьлюм агъусун
Татымай чы болмажакъ.

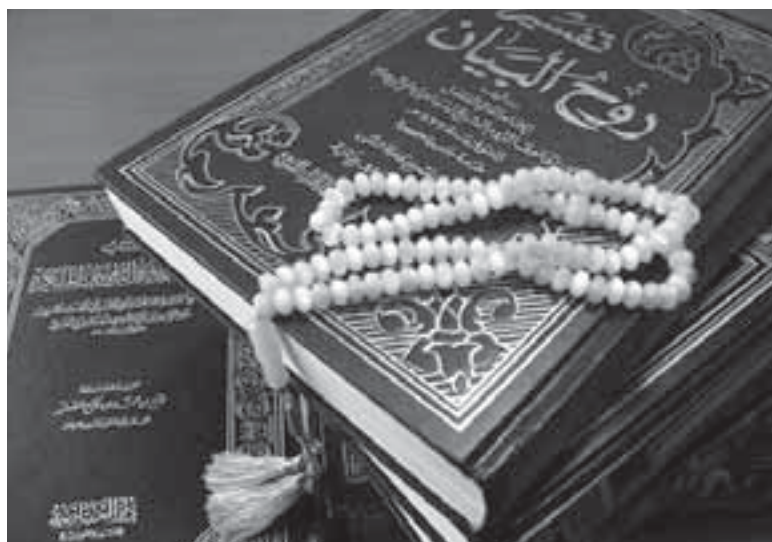
Бир гиши къала буса,
Пайгъамбар къалыр эди.
Озюк, тувгъан оьлмесе,
Дюнья не болур эди.

Гъажгъа барып
къайтгъан сонг
Гъижратдан он йыл оьтюп,
Аламгъа къайгы тюшдю
Расул дюньядан гетип.

Расул дюньядан гетип,
Аламгъа къайгы толду,
Асгъапланы гёзюне
Дюнья къарангы болду.

Нетжегин билмеди,
Гъакъылы-эси гетип,
Расулну таймакълыгы
Жанына асар этип.

МАВЛИД



Арыдым деп къылычын
Къынына салмай эди,
Дюнья толгъан кёп мюшрик
Бет берип болмай эди.

Расул «отгъа тюш!» десе
Гъеч гери урмадылар,
Мюшрик кёп болгъан учун
Бетлерин бурмадылар.

Туягъындан от чагып
Давгъа минген атлары.
Дин учун чалышгъанлар,
Мал тюгюл муратлары.

Аввалгъы къазаваты –
Бадруда этген даву,
Мюшрикдени кёп къырды,
Гери къачдылар саву.

Абужагъал -малъунню
Шо давда оьлтюрдюлер,
Асгъаплар Мадинагъа
Кёп тонав гелтирдилер.

Къувватлана башлады
Андан сонг бусурман дин.
Не гылла этип, мюшриклер
Тавуп болмады эбин.

Давларда малайиклер
Булагъа кёмек берди;
Нече мюшриклер, гёрюп,
Муслиман динге гирди.

Гъижратдан уьчюнчю йыл
Угъудда дав этдилер –
Асгъап, яшы-уллусу,
Бир къалмай гетдилер.

Гъамузат шагъит болду
Угъуд къазаватында,
Хапарсыз урду огъар,
Яшынып ташны артында.

Этген къазаватларын
Айтса, узакъ болажакъ,
Къоймай барысын язса,
Нече китап толажакъ.

Бадру, Угъуд, Мусталикъ,
Бани Къурайза, Хайбар,
Хандакъ, Таъиф, Гъунайин,
Фатгъу Макка, дагы бар.

Озью къошулуп баргъан
Къазаватлары – шолар.

Сыйлы асгъапларына,
Яшына, уллусуна!

Расул алайгы ссаламны муъжизатлары

Къайсын-бирин айтайым
Гёрсетген муъжизатын.
Таврат, Инжил де язгъан
Сююнчюлеп муну атын.

Таврат, Инжилде гёрюп,
Оьмюр тилеп къалмагъа,
Кёп пайгъамбарлар суйген
Бугъар уьммет болмагъа.

Эртеден яврунчулар
Муну гъалын айтгъанлар,
Таза гъакълыгъын билип,
Имангъа кёп къайтгъанлар.

Расул учун яратгъан
Туташ жумла аламны.
Гъабибим деп сыйлы этип,
Берген Къуръан-Каламны.

Гёрсетген мужизатын
Бармудюньяда саны?
Къуръан таман тюгюлюм
Гертилегине аны?!

Арапланы ичинде
Пасигъ деп сайлангъанлар,
Пасигъ Къуръанны гёрюп,
Гъайран болуп къалгъанлар.

Юреклерин инанмай,
Гече-гюн ойлап ятып,
Айтып бажармагъанлар
Бир сёзюне ошатып.

Къол булан ишара этип,
Айны эки ярмагъы;
Чакъыргъанда, сужда этип
Терек юрюп бармагъы.

Къазаватда асгерлер
Сувсаплыкъдан кант этген:
Бармагъындан сув чыгып,
Минг дёрт юз халкъгъа етген

Ерден алгъан увакъ таш
Тасбигъ этген къолунда,
Булулт салкъынлыкъ этген
Гъар юрюген ёлунда.

Дюньяда тургъан чакъы
Бир де шатлыкъ этмеди,
Расулгъа къайгыргъаны
Юрегинден гетмеди.

Не ерде юрюсе де,
Йылав эди ишлери;
Унутулмай, гюнден-гюн
Артады ташвишлери.

Бермеге къабул эди
Расул учун жанларын,
Улан-къызын, агълюсюн,
Бары тапгъан малларын.

Къыр халкъ эшитип,
къайгырып,
Гелди атлы-яяву.
Нечик къайгырмасынлар –
Ол эди аркъа таяву.

Расул дюньядан гетди
Тюз алтмуш уьч яшында,
Йигирма болмай акъ тюк
Сакъалында, башында.

Таза жувуп, гебинлеп,
Равзасына салдылар.
Сонг, нетжегин билмей,
Гъайран болуп къалдылар.

Итнигюн, тюш етишмей,
Расул дюньядан гетди,
Шол арба гечесинде
Равзада гёмюп битди.

Йылав-пашманлыкъ булан
Уйлерине гетдилер.
Сайлап, Абукаарны
Сонг халипа этдилер.

Эки йыл дёрт айдан сонг
Бу да дюньядан гетди.
Умар ибнул Хаттабны
Экинчи халипа этди.

Бу халипа заманда
Кёп ерлени алдылар –
Шам, Иракъ, Мисру халкъы,-
Муслиманлыкъ болдулар.

Сав он йыл алты ай бийлеп,
Бу да дюньядан гетди.
Сонг, Османны айырып,
Уьчюнчю халипа этди.

Бир уллу питне болуп,
Осман да шагъит болду,
Муну халипалыгы
Он эки йылгъа толду.

Бу Осман, зулму булан
Шагъит болгъан гечеле
Алини халипа этди,
Айырып дёртюнчю де.

Али де шагъит болду,
Беш йыл халипа болуп.
Сонг дюнья булгъанышды,
Арагъа питне толуп.

НАЗМУ

1 ◀◀

МАВЛИД

ГЪАДИС

Бусурманни сёкмек – намус-сузлукъ, ону булан дав этмек – имансызлыкъ

Бу къарт ялгъанчы дюнъя Буланы да къоймады, Нечелени ютуп да, Бир де гёзю тоймады.

Биревге де мюлк болмас, Бу бир алдатавучдур, Мени рагъат къояр деп Бугъар инанмакъ - пучдур.

Салат саламлар болсун – Расулгъа, агълусуна, Сыйлы асгъапларына, Яшына-уллусуна!

Язгъан пакъырны мюнажаты Я Аллагъым, Сен гечгин Гюнагъларымдан мени, Башгъа ассилик этсем де, Герти бирлеймен Сени.

Дюнъяда рагъатлыкъ бер, Къыйнап алма жанымны, Ахыргы нафасымда Ёлдаш эт иманымны.

Йылап къапунга гелдим Мен, бир языкъ гунагълу, Жагъаннемден къоркъаман, Тюгюлмен женнет агълу.

Женнет умут этемен, Бетим чи бармай айтма. Аллагъым, Сен насип эт Насугъ тавбагъа къайтма.

Къыяматгюн Магъшарда Ондан бер китабымны, Айиплеримни ачма, Енгил эт гысабымны.

Гъабинг гюрметичун, Тутма мени азапгъа, Сен магъа гёре болма Баргъан гюнде гысапгъа.

Фазла карамынг булан Языкъсын мен пакъыргъа, Мен бир асси къулунгман – Рагъмунгдан къувма къыргъа.

Рагъмунга умут булан Ассилик этдим Сагъа, Гъафурун гъам Рагъимсен, Ачувланма Сен магъа.

Балагъларынгдан сакъла Эки дюнъяда мени, Генг болгъан рагъматынгдан Бир зат кемимей Сени.

Къыяматгюн болгъанда Ярыкъ этгин юзюмню, Расулну гёрмекликден Магърюм этме гёзюмню.

Гене геч гюнагъындан Атам булан анамны, Алагъа Сен насип эт Женнет Даруссаламны.

Дагъы да сен языкъсын Къавум-къардашларыма, Къыйын-тынча табулгъан Ювукъ ёлдашларыма.

Расулну уьметине, Савуна-оьлгенине, Аллагъым, Сен языкъсын Дюнъягъа гелгенине.

Барына да насип эт Иман булан оьлмекни, Магъшарда пайгъамбарны Нюрюлю юзюн гёрмекни.

Эки дюнъяда олдур Адамланы солтаны,

Бизин магърюм этме Сен Шапаатындан аны,

Я Рабби, Сен рагъат эт Абубакар, Умаргъа, Осман, Гъамзат, Аббасгъа, Гъасан, Гъусайн, Гъайдаргъа.

Аллагъым рази болсун Аны чегъар ярына, Мугъажирге, ансаргъа, Башгъа асгъапларына.

Къысгъартып, къумукъ тилде Яздым Расулну гъалын. Язма гюч етишмежек Къоймай китапда барын.

Расулну гъалын яздым Артында къурман айны. Аны шапаатындан Магърюм этме Нугъайны.

Салат саламлар болсун – Расулгъа, агълусуна, Сыйлы асгъапларына, Яшына-уллусуна!



Аявлу охувчулар, бу Мавлидни (Мавлетни) белгили къумукъ ярыкъландыравчу Нугъай Батырмурзаев язгъанлы 100 йыл битген (1909-нчу йыл язылгъан). Къарагъыз гъали, бизге шо нечик таъсир эте, къурчубузну къандыра, билимбизни артдыра. Аллагъ ону гюнагъларындан гечсин. Бу мавлет, гетген номерибизде эсгерген, белгили алимибиз Гъасан Оразаев басмагъа онгаргъан «мавлетлер» деген китапдан алынгъан. Бу кепдеги, эсги къумукъ тилде язылгъан, терен маъналы мавлетлер шо китапда дагъы да кёп бар. Мавлет айда шоланы бириси булан сизин таныш этип, охувчулар, бу китапны яхшылыкъын аян этмеге, мурадыбыз да кютюлдю. Китапдагъы мавлетлени авторларына да, шону гъалиги охувчулар учун гъазирлеген Гъ. Оразаевге де Аллагъ рази болсун.

«АССАЛАМ» – ЯШЛАГЪА

Эльмира ИБРАГЪИМОВА

Къурдашны нечик сайлама герек?

Бир гезик гиччи Сайт школадан къайтгъанда анасы булан лакъыр эте:

– Аннам, класыбызгъа янгы яш гелген. Ону мени яныма олтуртгъан. Гъали ол мени къурдашым болажакъ.

– Ону гъакъында сен не билесен? – деп ана сорай.

– Аннам, айтаман чы ол яш бизин класгъы янгыз бугюн гелген. Озокъда, мен ону гъакъында бир зат да билмеймен. Неге сен о гъакъда сорайсан?

– Мен ойлашагъан кюйде, къурдашлыкъны юрютмеге башлагъынча ол адамны гъакъында билмеге тийишли. Сен намаз къылмагъа башлагъансан, ислам билимлени ахтарасан, олагъа гёреюрюмеге къарайсан.

– Тюз, тек олар бары да янгы яш булан къурдашлыкъ тутагъан булан не аралыгъы бар. Къурдашлыкъны гъакъында да ислам динде ёрукълар бармы?

– Озокъда, бар, аявлум. Ислам дин жавап къайтарып болмайгъан сорав ёкъ.

– Ким ойлашагъан дагъы бу бары да къайдаланы?

– О гъакъда Къуръанда ва гъадислерде айтылгъан. Мугъаммат Пайхаммарны заманында яшагъанлар, асгъабалар ону яшавундан хыйны хабарлар, насигъатлар айтгъан ва наслулагъа етишдирген. Шолар бусурманлар учун яшавунда законлар болуп токътагъан.

– Аннам, къурдашлыкъны гъакъында ислам дин не айта?

– Сайт, шо гъакъда гертиден де билмеге сюемисен?

– Озокъда, сюемен. Мен де, оьзге яхшы бусурманлар йимик, шо къайдалагъа гёре



яшамагъа сюемен.

– Балам, шо яхшы гыслер. Мен шогъар сюемен. Тынгла, Къурдашлыкъны ва къурдашны нечик сайлама герекни гъакъында айтайым. Бу бек агъамиятлы масъала. Пайхаммар айтгъан кюйде, адам ким-эсе бирев булан къурдашлыкъ тутгъанча алдын огъар яхшы кюйде къарамагъа герек. Демек, етген-гетгенлер булан ювукъ болмагъа тюшмей.

– Къурдаш нечик болмагъа герек? О гъакъда ислам не деп айта?

– Инг башлап ювукъ адам гъакъыллы

болмагъа тарыкъ. Айт чы, балам, бир зат билмейген, аз охуйгъан ва бир затда къулагъы ёкъ адам булан къурдашлыкъ тутмагъа пайдасы бармы? Билими ёкъ адам кёбюсю соравлагъа жавап да берип болмас. Масала, не этгенни билмейген гезикде къурдашынга сорайсан (къыйынлы гезиклерде яда бир ёл танглама тарыкъда къурдашлар бир-бирине кёмек эте).

Сагъа шолай мюгълетде къурдашынгны пикрусу бек гъажатлы болажакъ. Амма билимсизден не кёмек гёерсен? Авам, билимсиз къурдаш гъакъыллы ой, тюз

пикру берип болармы? Озокъда, болмас! Ондан къайры, оьзю де билмей терс ёл гёрсетип, сагъа шолай адам зарал гелтирге де бола чы. Болам, мен айтагъан булан разимисен?

– Озокъда, аннам. Айт, мен тынгламан сагъа.

– Къурдаш рагъмулу болмагъа герек. Гъакъыллы буса рагъмулу тюгюл адамны ювукъ этмеге тюшмей. Яхшы тюгюл адам ачувлангъанда не де этмеге бола. Уьстевюне, олай адам башгъалагъа яман гёзден къарай ва бары зат огъар терс болуп гёрюне. Дюнъя, адамлар ва оьзге затлар бизге гёре бола. Демек, биз адамлагъа, табиятгъа, жан-жанываргъа нечик янаша бусагъа, шо кепде олар да бизге янаша. Сонг да, яшавда къыйынлыкълар да бола: яманлыкълар, балагълар, тас этивлер. Шо заманларда адамны ким гёнгюн ала? Ким ону кырында бола ва ону булан бирче къыйынлыкъланы чеге?

Къурдаш. Шо гыслер яман адамда тувмай. Яман адамгъа бирев де таркъ тюгюл. Оьзюнден къайры башгъаларда ону гъайы болмай. Гъали ойлашып къара. Шолай адам булан ювукъ болмагъа тюшеми? Къурдаш Аллагъгъа къуллукъ этеген огъар баш йеген бусурман болмагъа герек.

Адамны юрегинде иман ёкъ буса, ол яман ишлер, гюнагъ этмеге бола, неге тюгюл ол Аллагъны жазасындан къоркъмай. Инсанны бары гюнагълары шондан бола.

СОРАВ-ЖАВАП

– Бир-бир бусурман эргишилер, шоланы арасында алимлер де, алтын тишлер сала. Эргишиге алтын гьарам тьююлюмю дагы?

– Тирмизи етишдирген гьадисге гьере, эргиши бир санын тас этсе, гьюмюшню яда алтыны кьолламагьа бола.

Бурну гесилип, шо ерге гьюмюш протез салган бирев ондан яман ийис геле дегенде, Пайхаммар ﷺ оьгар шону орнунда алтын салмагьа таклиф этген болган.

Шолайлыкьда, тишлени де, оьзге санланы да орнунда алтын кьолламагьа яратыла.

– Мени ашкьазанымны ярасы бар, бир танышым аврувумну сав этмек учун, спирт кьемек эте деген. Шону кьоламагьа яраймы?

– Авруйган ерни дагы башгьа зат булан сав этип болмай буса, спиртни кьолламагьа ярай. Амма ашкьазанни ярасын сав этивде гьалиги заманда хыйлы-хыйлы дарман бар ва шо саялы бу гезикде спиртни кьолламагьа ярамай.

– Узакь кьалмай мени асгерге чакьыра. Онда янгыз донгуз эт ашай буса не этмеге тарыкь дагы?

– Донгуз этни ашамагьа ярай эгер ачлыкьдан оьлмеге аз кьала буса, оьлмесин учун оьлмес чакьыны. Асгерде буса донгуз этден кьайры хыйлы оьзге ашлар да бола ва донгуз эт ашамагьан деп сонда оьлгенлер ёкь.

– Оьлген адам учун садагьа оьлешсе яхшымы яда ону учун гьаж кьылса яхшымы?

– Гьаж кьылса яхшы, неге десе гьаж

– борч (фарз), садагьа буса – сьуннет, этсе яхшы, этмесе гьюнагь тьююл.

– Тренировкалардан сонг, биз, яшлар, барыбыз да бир гьамамда киринебиз ва бир-биревлер яп-ялангьач кирине. Ислам дин шо гьакьда не айта?

– Башгьалар булан бир гьамамда киринмеге ярай, эгер кирингенлер аврат ерлерин ачмай буса. Дагы ёгьесе шо гьарам санала. Эгер де бирев авратын ачып кирине буса, оьгар йымышакь кьюйде шо гьакьда айтса яхшы.

– Мени кьайнанам кьызларыма сьуннет этдирмеге сюе. Мен буса сьунмеймен (эриме башгьа тьююл). Нечик этсе яхшы экен?

– Янгы тувган яшлагьа тувуп еттинчи гьюнюне сьуннет этмеге яхшы санала, уланьшгьа да, кьызызьяшгьада бир йимик. Гьакьылбалыкь болганда буса сьуннет этилип болмагьа герек.

– Аллагьдан кьайры башгьа биревден нени буса да тилемеге яраймы ва шо гьюнагьгьа саналамы?

– Яратгьаныбыз Аллагьдан кьайры башгьа биревден тилемеге яратыла, шарият булан да яратыла, тек бары да затны Аллагьдан гьерме герек ва шогьар хыйлы гьадислер де шагьатлыкь эте. Мугьаммат Пайхаммар ﷺ булай деген: «Биревде ёкь ерде гьайваныгьыз тас болса: «Аллагьны кьуллеры, тутугьуз шону. Гертиден де, «Аллагьна Оьгар жавап береген кьуллеры бар», – деп чакьыр-гьыз», – деген.

Башгьа гьадисде айтылагьан кьюйде,

бир сокьур адам гелип, Пайхаммаргьа ﷺ оьзю учун дуа этмеге тилегенде, шогьар Расулуллагь ﷺ булай дуа уьйретген: «Я Мугьаммат ﷺ сени атынг булан тилеймен Аллагьгьа...» Шо кепде асгьабалар да тилей болган.

Мунда аслу затны билмеге, англамагьа тарыкь: дуаны кьабул этеген де, шогьар гьере береген де янгыз бир Аллагь, кимни аты булан тилейген гиши тьююл.

– «Вагьабы» деген англав не зат экени толу билмеге сюе эдим. Бу агьымны гьакьында ва оланы оьзге бусурманлардан не башгьалыгьы барны кьайдан билмеге бола?

– «Вагьабылыкь» не экени ва бу агьымны гьакьында билимни бу китаплардан алмагьа бола: «Рагьмулу билимлени хазнасы» («Сокровищница благодатных знаний») автору Сайит-апанди аль-Чиркави, «Сакь болугьуз: багьабылыкь!» («Осторожно ваххабизм»), «Вагьабыланы янгылыш пикулары», («Заблуждения ваххабизма») автору Кьурамугьаммат-гьажи Рамазанов, «Сакь болугьуз: экстремизм» («Осторожно: экстремизм») автору Л. Маевская, «Ингилис шпиону мьюкью» («Признание английского шпиона») автору Хампер.

Китаплардан кьайры, DVD-дисклердеги, видеокассеталардагы «Гьамангьы вагьабылыкь» («Обыкновенный ваххабизм»), «Сакь болугьуз: терроризм» («Осторожно: терроризм»), «Вагьабылыкь – ХХ асруну таун авруву» («Ваххабизм – чума ХХ века») ва шолай башгьа фильмлерден маълумат алмагьа бола.

Бу китапланы ва фильмлени ислам тьюкенлерде алмагьа бола ва интернетдеги

ХАМИС

Иманлы бусурман тиштайга женнетге иманлы бусурман эргишиден эсе бир минг йыл алда гирежек

islamdag.ru ва assalam.ru сайтлардан пайдаланма бола.

– Эри туснакьда буса, законгьа гьере, кьатынгьа айрылыв берилеми? Эрин яшларына нафак (алимент) тьелемеген деп туснакьгьа салса, кьатынгьа айрылыв берилеми?

– Эри туснакьда буса айрылыв болмай, гебин бузулмай. Айрылыв бола эгер эри шогьар рази буса. Нафакны тьелемейген гишиге имам шону кьютмеге герек деп билдире. Бир-нече керенлер имам шолай айтган сонг, эри де оьгар тынгламагьанда, имам гебинни бузмагьа бола.

– Оьлген атам саялы жаназа намазны жамиятсыз янгыз кьылмагьа боламанмы?

– Боласан, тек бу намазны болган чакьы кьеп адам ва уьч сыдрагьа тизилип кьылса яхшы. Шо гьакьда Пайхаммарны ﷺ гьадисинде булай айтыла: «Оьлген адам учун жаназа намазны уьч ва кьеп сыдрагьа тизилип кьылса, Аллагь оьлюню гьюнагьларын гечер». Амма уьч сыдра кьачан жыйылар деп жаназа намазны артгьа салып турмагьа да тьюшмей.

РУЗНАМА

АПРЕЛЬ (РАБИ-УЛЬ АХИР)

Дни	Утренний	Восход	Обеденный	Послеобеденный	Вечерний	Ночной
1	3.50	5.29	12.00	15.27	18.18	19.44
2	3.48	5.27	12.00	15.27	18.19	19.46
4	3.44	5.23	12.00	15.28	18.21	19.49
6	3.40	5.19	12.00	15.29	18.23	19.52
8	3.36	5.16	12.00	15.30	18.26	19.55
10	3.32	5.12	12.00	15.31	18.28	19.57
12	3.38	5.09	12.00	15.32	18.31	20.00
14	3.22	5.05	12.00	15.33	18.34	20.04
16	3.18	5.01	12.00	15.33	18.36	20.07
18	3.13	4.58	12.00	15.34	18.38	20.10
20	3.10	4.56	12.00	15.35	18.40	20.13
22	3.05	4.53	12.00	15.35	18.42	20.15
24	3.01	4.50	12.00	15.36	18.44	20.19
26	2.57	4.49	12.00	15.38	18.47	20.23
28	2.52	4.44	12.00	15.38	18.49	20.26
30	2.49	4.42	12.00	15.39	18.51	20.29

МОБИЛЬНЫЙ БАЙЛАВЛУКЪ



Мобильный байлавлукъ
Аялу охувчулар, янгы рубрикабызгьа SMS-лер гелмеге башлагьан. Тьюнде шоланы беребиз. Гележекде де шу номерге язмагьа боласыз: 8928 680-55-01

Шариатны, тарикьатны юртеген адам орус кьатын этген ашдан ашгьан булан зарал тийме боламы?

8 928...8945

Бусурман эргиши де, бусурман кьатынгиши де саякь кьыдырып, тувган яшны гьакьылбалыкь болган сонггьу гьалы нечик бола дюньада ва ахыратда?

8 928 ... 8945

Биревлени алдына гелип, кьайнанасы гелинин оьзюню кьызындан артыкь гьерюп, муну ёнкьютюп, яшларына кьарап сакьлай. Сонг буса бу гелин авлетин анасына оьч эте, арасына от сала, кьайнагьа гьюкь йимик гьаплай. Оьзю буса женнетге бараман деп намаз эте. Шолай кьатын женнетге барамы?

8 928 .. 9008

Биревге сюев гьислер тувуп, оьгар шо гьакьда айтып болмагьанда, ол адам ахыратда сама оьзюню нечик сюе болгьанни билмесми?

8 928 .. 8456

Мени кьызардашым эри булан кьайнкьызыны 7 йыллыкь яшын сакьлама алган. Кьызардашымны эри даим уьйде болмайган саялы, биревлер айтаган кьюйде, ол шо яш булан янгыз кьалагьанда, ону намазы саналмай, гьарам деп де айта. Олар иманлы агьлю экенге гьарамдан кьоркьа, не этегенни билмей. Бир ёрав гьислей...

8 928 ... 6802

Вагьабыланы башгьалардан нечик айырмагьа бола?

8 963 ...7773

Бу гьалиги кьызлар саялы кьайнаналар кьайда барма герек?

8 928 ... 9008

Бу соравлагьа жавапланы гелеген номерде бережекбиз ва дагы гелгенлерине шоссагьат жавап кьайтарарбыз, Аллагь буюрса.

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ
Мухаммадханафи-хаджи ГАМЗАТОВ

Редактор
Азиз МИЧИГИШЕВ

Компьютерная группа
Асият ХАНОВА
Ахмед МАГОМЕДОВ
Гульнара АБДУЛАЕВА

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону).

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____

Сдано в печать 27 марта 2008 г. Тираж 2650 экз.

Адрес редакции
367015, РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128. Тел.: (8722) 61-00-64.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222.

E-mail: info@assalam.ru;
www.assalam.ru